

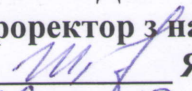
**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра права імені академіка УАН о. Івана Луцького

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчально-методичної роботи

 Ярослав ШТАНЬКО

«19» 012 2025 р.

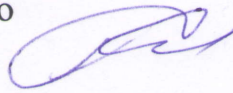
АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО В УКРАЇНІ
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	08 Право
Спеціальність:	081 Право
Освітньо-професійна програма:	«Право»
Освітній рівень:	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни:	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська

**Івано-Франківськ
2025**

РОЗРОБНИК:

доцент кафедри права
імені академіка УАН о. Івана Луцького
кандидат юридичних наук, доцент

Андрій ГАБУДА

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри права імені академіка УАН о. Івана Луцького
протокол № 4 від 18.11.2025 р.

в.о. завідувача кафедри

Олександра ПТАШНИК

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОП

Михайло МЕЛЬНИКОВИЧ

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол №4 від 28.11.2025 р.

e-mail	habuda.s.andriy@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	а. 201
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua/person/andriy-habuda
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=4734

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Адміністративне судочинство в Україні» вивчається студентами 2-го курсу денної і заочної форм навчання з метою здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та є обов'язковим компонентом професійної підготовки. Викладання та вивчення дисципліни взаємопов'язане зі сферою суспільних правовідносин, що виникають між суб'єктами публічного адміністрування (органи влади, місцевого самоврядування, їх посадові особи), з одного боку, та з фізичними чи юридичними особами – з іншого, щодо визнання, реалізації, захисту, охорони прав і законних інтересів особи та держави у сфері публічних відносин, розгляду й вирішення адміністративних справ у порядку, визначеному нормами адміністративно-процесуального законодавства.

На забезпечення досягнення означеної мети спрямовані навчально-освітні заходи, які пов'язані з проведенням лекційних, практичних (семінарських) занять та виконання студентами самостійної роботи, що в цілому передбачає донесення студентам науково-теоретичних і практичних знань з навчальної дисципліни, набуття ними навичок практичної реалізації положень чинного законодавства, розвиток у студентів розумової діяльності й розширення їх світогляду. Також, викладання і вивчення дисципліни передбачає формування ерудованої, різнобічно розвиненої особистості, здатної здійснювати тлумачення адміністративно-процесуальних норм з метою ефективного їх застосування у правозастосовній діяльності задля досягнення цілей адміністративного судочинства.

Силабус навчальної дисципліни за предметно-змістовними та цільовими параметрами є свого роду стандартом освоєння відповідної навчальної дисципліни у формі нормативного документу, що визначає й встановлює її місце та значення в реалізації освітньо-професійної програми бакалаврів права, зміст та послідовність, організаційні форми вивчення дисципліни, вимоги до рівня, якості та змісту знань і вмінь студентів.

Мета навчальної дисципліни: надати здобувачам вищої освіти системно-теоретичні та науково-прикладні знання з предмету навчальної дисципліни; сформувати систему знань про особливості розгляду публічно-правових спорів адміністративними судами; спрямувати навчальну діяльність студентів у напрямку вивчення діяльності судів, які здійснюють адміністративне судочинство; виробити у здобувачів вміння правильно реалізовувати адміністративно-процесуальні норми у конкретних правових ситуаціях, що виникають при розгляді адміністративних справ.

Завдання дисципліни: розвинути у здобувачів освіти конструктивне мислення та розширити систему спеціальних знань щодо публічно-правових спорів та способів їх вирішення; дослідити питання адміністративної юрисдикції; провести аналіз адміністративно-правових моделей проваджень; виокремити особливості провадження в адміністративних справах на різних стадіях процесу; розглянути порядок виконання судових рішень в адміністративних справах; з'ясувати генезис контролю адміністративних судів за адміністративно-процесуальною діяльністю публічної адміністрації.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- поняття адміністративного судочинства, його предмет, структуру, завдання та принципи;
- зміст адміністративної юрисдикції та види підсудності адміністративних справ;
- склад адміністративного суду та здійснення відводів;
- учасників адміністративного судочинства;
- поняття та види доказів, а також порядок доказування в адміністративному судочинстві;
- позовне провадження;
- порядок виконання судових рішень.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

- грамотно застосовувати понятійно-категоріальний апарат, нормативно-правову лексику і спеціальну термінологію;
- формулювати визначення основних понять адміністративного процесу;
- добирати нормативні акти, які регламентують відповідні питання розгляду адміністративних справ;
- тлумачити адміністративно-процесуальні норми;
- аргументовано висловлювати власну правову позицію з використанням посилань на нормативні акти, судову практику щодо вчинення процесуальних дій;
- правильно застосовувати заходи забезпечення доказів та позовів;
- визначати підвідомчість адміністративних справ;
- складати відповідні процесуальні документи;
- застосовувати норми адміністративного процесу до конкретних правових ситуацій.

Професійні компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Адміністративне судочинство в Україні» (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП «Право», введеної в дію ЗВО «Університет Короля Данила» 01 вересня 2024 року Наказ № 24/од).

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності. СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві. СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини. СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.	ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин. ПРН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини. ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. ПРН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю. ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему. РН 12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло. ПРН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права. ПРН 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності. ПРН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності. СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин. СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти. СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції. СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ. СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації. СК15. Здатність до самостійної підготовки проєктів актів правозастосування. СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.	ПРН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи. ПРН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів. ПРН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки. ПРН 21. Готувати проєкти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях. ПРН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.
--	---

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	2		
Семестр	4		
Кількість кредитів ЄКТС	3		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	Заочна форма
	лекції	28 (в годинах)	8 (в годинах)
	семінари, практичні	28 (в годинах)	8 (в годинах)
Самостійна робота		34 (в годинах)	74 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	Екзамен		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
Теорія держави і права	Цифровізація юридичної діяльності
Організація діяльності судових та правоохоронних органів	Адвокатура та нотаріат України
Конституційне право України	Сучасні проблеми застосування адміністративного права і процесу
Адміністративне право України	

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Змістовий модуль 1. Теоретико-правові засади адміністративного судочинства.

Тема 1. Загальні засади адміністративного судочинства (2 год.).

Поняття адміністративного судочинства, його предмет та структура. Завдання адміністративного судочинства. Принципи адміністративного судочинства. Законодавство про адміністративне судочинство.

Питання для самостійного вивчення. Адміністративне судочинство. Публічно-правовий спір. Адміністративний суд. Суб'єкт владних повноважень. Адміністративний договір. Право на звернення до суду. Способи захисту адміністративним судом прав, свобод або законних інтересів особи. Відкритість інформації щодо справи. Закрите судове засідання. Правила адміністративного судочинства. Справа незначної складності. (1-3, 5-8, 11-13, 35) (1 год.).

Тема 2. Адміністративна юрисдикція (2 год.).

Поняття та види адміністративної юрисдикції. Справи, на які поширюється юрисдикція адміністративних судів. Інстанційна юрисдикція адміністративних справ. Територіальна юрисдикція (підсудність) адміністративних справ та її різновиди.

Питання для самостійного вивчення. Категорії спорів, що не віднесено до юрисдикції адміністративних судів. Види юрисдикції (підсудності) адміністративних судів. Розгляд кількох пов'язаних між собою вимог. Апеляційний адміністративний суд як суд першої інстанції. Верховний Суд як суд першої інстанції. Апеляційна палата Вищого антикорупційного суду як суд апеляційної інстанції. Виключна підсудність. Порядок передання адміністративної справи з одного суду до іншого. (2, 3, 5-8, 11, 14, 15, 32, 33, 34) (1 год.).

Тема 3. Склад адміністративного суду. Відводи (2 год.).

Визначення складу суду для розгляду адміністративної справи. Здійснення адміністративного судочинства суддею одноособово та колегією суддів. Підстави для відводу (самовідводу) судді, секретаря судового засідання, експерта, спеціаліста, перекладача. Порядок вирішення заявленого відводу та самовідводу.

Питання для самостійного вивчення. Протокол про результати автоматизованого розподілу (повторного розподілу) справи. Порядок вирішення питань колегією суддів. Незмінність складу суду. Недопустимість повторної участі судді в розгляді адміністративної справи. Заява про відвід (самовідвід). Наслідки відводу (самовідводу) судді. (3, 5-8, 11, 28, 30) (1 год.).

Тема 4. Учасники адміністративного судочинства (2 год.).

Поняття, види та правовий статус учасників справи. Представництво в адміністративному судочинстві. Участь в адміністративному процесі органів та осіб, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб.

Особи, які є іншими учасниками судового процесу.

Питання для самостійного вивчення. Адміністративна процесуальна правосуб'єктність. Права та обов'язки учасників справи. Неприпустимість зловживання процесуальними правами. Заміна неналежної сторони. Наслідки незалучення у справу третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору. Секретар судового засідання. Судовий розпорядник. Свідок. Особи, які не можуть бути допитані як свідки. Відмова свідка від давання показань на вимогу суду. (3, 6, 11, 17, 18, 20, 22-29) (1 год.).

Тема 5. Докази та доказування в адміністративному судочинстві (2 год.).

Поняття, види та характеристика доказів в адміністративному судочинстві. Висновок експерта, як самостійний доказ в адміністративному процесі. Сутність і зміст доказування в адміністративному судочинстві. Витребування доказів судом. Судові доручення в адміністративному судочинстві. Підстави, порядок та способи забезпечення доказів.

Питання для самостійного вивчення. Основні положення про докази. Підстави звільнення від доказування. Засоби доказування. Предмет доказування. Подання доказів. Виклик свідка. Письмові докази. Повернення оригіналів письмових доказів. Зберігання речових доказів. Повернення речових доказів. Зберігання та повернення оригіналів електронних доказів. Збирання матеріалів для експертного дослідження. Наслідки ухилення учасника справи від участі в експертизі. Комісійна експертиза. Комплексна експертиза. Додаткова і повторна експертизи. Висновок експерта у галузі права. (1-3, 6-9, 11) (1 год.).

Тема 6. Процесуальні строки, судові виклики і повідомлення в адміністративному судочинстві (2 год.).

Поняття, види та правила обчислення процесуальних строків. Подання позову в межах строку звернення до адміністративного суду. Види та значення судових викликів та повідомлень. Зміст, вручення судових повісток про виклик.

Питання для самостійного вивчення. Розумність процесуальних строків. Поновлення та продовження процесуальних строків. Наслідки пропущення строків звернення до адміністративного суду. Виклик (повідомлення) відповідача, третіх осіб, свідків, місце проживання (перебування) яких невідоме. Обов'язок повідомити про зміну адреси та причини неприбуття в судові засідання. (1-3, 6-9, 11) (1 год.).

Тема 7. Судові витрати, заходи процесуального примусу в адміністративному судочинстві (2 год.).

Поняття і види судових витрат. Розподіл судових витрат. Поняття і види заходів процесуального примусу. Підстави та порядок застосування заходів процесуального примусу.

Питання для самостійного вивчення. Попередня оплата судових витрат. Витрати, пов'язані із залученням свідків, спеціалістів, перекладачів, експертів та проведенням експертиз. Витрати, пов'язані з витребуванням доказів, проведенням огляду доказів за їх місцезнаходженням, забезпеченням доказів, вчиненням інших процесуальних дій, підготовкою справи до розгляду. Судові витрати, пов'язані з примиренням сторін. Рішення щодо судових витрат. **(1-3, 6-9, 11) (1 год.).**

Тема 8. Забезпечення адміністративного позову (2 год.).

Підстави і види забезпечення позову. Зміст і форма заяви про забезпечення позову та її розгляд судом. Скасування заходів забезпечення позову і відшкодування збитків, заподіяних забезпеченням позову.

Питання для самостійного вивчення. Заява про забезпечення позову. Подання заяви про забезпечення позову. Вимоги, що висуваються до заяви про забезпечення позову. Заходи, вжиття яких не допускається з метою забезпечення позову. Заміна одного заходу забезпечення позову іншим. Оскарження ухвали про скасування заходів забезпечення позову або про відмову у скасуванні забезпечення позову. **(1-3, 6-9, 11) (1 год.).**

Змістовий модуль 2. Позовне провадження в адміністративній справі.

Тема 9. Письмові заяви учасників адміністративної справи (2 год.).

Види та зміст заяв по суті справи. Позовна заява та її зміст. Відзив на позовну заяву (відзив) та його зміст. Відповідь на відзив. Заперечення. Пояснення третьої особи щодо позову або відзиву. Заяви з процесуальних питань.

Питання для самостійного вивчення. Надання допомоги в оформленні позовної заяви службовцем апарату адміністративного суду. Документи, що додаються до позовної заяви. Строк подання відзиву. Документи та інші докази, що додаються до відзиву. Вимоги, заперечення, аргументи, пояснення, міркування тощо щодо процесуальних питань. Вимоги до форми та змісту письмової заяви, клопотання, заперечення. **(1-3, 6-9, 11, 20) (1 год.).**

Тема 10. Відкриття позовного провадження в адміністративній справі (2 год.).

Відкриття провадження в адміністративній справі. Поняття, мета та порядок здійснення підготовчого провадження. Врегулювання спору за участю судді. Відмова позивача від позову. Примирення сторін.

Питання для самостійного вивчення. Відмова у відкритті провадження в адміністративній справі. Об'єднання і роз'єднання позовів. Подання відзиву. Подання пояснень третіх осіб щодо позову або відзиву. Пред'явлення

зустрічного позову. Форма і зміст зустрічної позовної заяви. Підготовче засідання. Припинення врегулювання спору за участю судді. Відмова від позову. Визнання позову. Примирення на умовах, які виходять за межі предмета спору. Ухвала про затвердження умов примирення. **(1-3, 6-9, 11, 19, 21, 30) (1 год.)**.

Тема 11. Розгляд адміністративної справи по суті (2 год.).

Загальні положення розгляду справи по суті. Відкриття розгляду справи по суті. З'ясування обставин справи та дослідження доказів. Судові дебати та ухвалення рішення. Фіксування судового процесу. Зупинення і закриття провадження у справі. Залишення позову без розгляду.

Питання для самостійного вивчення. Роз'яснення учасникам справи їхніх прав та обов'язків. Наслідки неявки в судове засідання свідка, експерта, спеціаліста. Оголошення та дослідження змісту особистих паперів, листів, записів телефонних розмов, телеграм та інших видів кореспонденції. Консультації та роз'яснення спеціаліста. Повернення до з'ясування обставин у справі. Протокол про вчинення окремої процесуальної дії. Підстави зупинення провадження у справі (обов'язкові та факультативні). Підстави закриття провадження у справі. Справи, що розглядаються за правилами спрощеного позовного провадження. Особливості розгляду справи за правилами спрощеного позовного провадження. Особливості провадження у зразковій справі. Особливості провадження у типовій справі. **(1-3, 6-9, 11, 19, 21, 30) (1 год.)**.

Тема 12. Перегляд судових рішень в апеляційній інстанції (2 год.).

Подання апеляційної скарги до суду апеляційної інстанції. Відкриття апеляційного провадження. Апеляційний розгляд адміністративної справи. Судові рішення суду апеляційної інстанції.

Питання для самостійного вивчення. Суд апеляційної інстанції в адміністративних справах. Суддя – доповідач. Оскарження в апеляційному порядку ухвали суду першої інстанції окремо від рішення суду. Підстави звільнення від сплати судового збору за подання апеляційної скарги. Повернення апеляційної скарги. Приєднання до апеляційної скарги. Право особи, яка подала апеляційну скаргу доповнити чи змінити її протягом строку на апеляційне оскарження. Підстави для скасування рішення суду і направлення справи для розгляду до іншого суду першої інстанції за встановленою підсудністю. **(1-3, 6-9, 11, 19, 21, 30) (1 год.)**.

Тема 13. Перегляд судових рішень в касаційній інстанції (2 год.).

Подання касаційної скарги до суду касаційної інстанції. Відкриття касаційного провадження. Касаційний розгляд адміністративної справи. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду касаційної скарги. Судові рішення суду касаційної інстанції та порядок їх прийняття.

Питання для самостійного вивчення. Залишення касаційної скарги без руху. Наслідки відмови позивача від позову, примирення сторін під час касаційного провадження. Скасування судових рішень повністю або частково.

Неправильне застосування норм матеріального права. Порушення норм процесуального права. Вказівки, яких не може містити постанова суду касаційної інстанції для суду першої або апеляційної інстанції. Вирішення судом касаційної інстанції процедурних питань. Розгляд касаційної скарги, що надійшла до суду касаційної інстанції після закінчення касаційного розгляду справи. Повернення адміністративної справи. (2, 5-8, 11, 19, 30) (1 год.).

Тема 14. Порядок виконання судових рішень в адміністративних справах (2 год.).

Загальні питання виконання судових рішень в адміністративних справах. Обов'язковість судових рішень. Судові рішення, які виконуються негайно. Порядок виконання судових рішень в адміністративних справах.

Питання для самостійного вивчення. Виправлення помилки у виконавчому документі та визнання його таким, що не підлягає виконанню. Судовий контроль за виконанням судових рішень в адміністративних справах. Зупинення виконання судового рішення. Штраф за наслідками розгляду звіту суб'єкта владних повноважень про виконання рішення суду. Відновлення втраченого судового провадження в адміністративній справі. (1-3, 6-9, 11, 19, 21, 30) (1 год.).

Зміст семінарських занять

Змістовий модуль 1. Теоретико-правові засади адміністративного судочинства.

Тема 1. Загальні засади адміністративного судочинства.

Заняття 1. Загальні засади адміністративного судочинства (2 год.).

І. Питання для обговорення:

1. Поняття адміністративного судочинства, його предмет та структура.
2. Завдання адміністративного судочинства.
3. Принципи адміністративного судочинства.
4. Законодавство про адміністративне судочинство.
5. Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система.

Тема 2. Адміністративна юрисдикція.

Заняття 2. Адміністративна юрисдикція (2 год.).

І. Питання для обговорення:

1. Поняття та види адміністративної юрисдикції.
2. Справи, на які поширюється юрисдикція адміністративних судів.
3. Інстанційна юрисдикція адміністративних справ.
4. Територіальна юрисдикція (підсудність) адміністративних справ та її різновиди.

5. Підстави та процесуальний порядок передання адміністративної справи з одного суду до іншого.

Тема 4. Учасники адміністративного судочинства.

Заняття 3. Учасники адміністративного судочинства (2 год.).

І. Питання для обговорення:

1. Поняття, види та правовий статус учасників справи.
2. Сторони в адміністративному процесі, їх процесуальні права та обов'язки.
3. Треті особи в адміністративному процесі, їх процесуальні права та обов'язки.
4. Участь в адміністративному процесі органів та осіб, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб.
5. Представництво в адміністративному судочинстві.
6. Особи, які є іншими учасниками судового процесу.

Тема 5. Докази та доказування в адміністративному судочинстві.

Заняття 4. Докази та доказування в адміністративному судочинстві (2 год.).

І. Питання для обговорення:

1. Сутність і зміст доказування в адміністративному судочинстві.
2. Поняття, види та характеристика доказів в адміністративному судочинстві.
3. Подання доказів. Витребування доказів.
4. Судові доручення в адміністративному судочинстві.
5. Підстави, порядок та способи забезпечення доказів.

Тема 6. Процесуальні строки, судові виклики і повідомлення в адміністративному судочинстві.

Заняття 5. Процесуальні строки, судові виклики і повідомлення в адміністративному судочинстві (2 год.).

І. Питання для обговорення:

1. Поняття, види та правила обчислення процесуальних строків.
2. Подання позову в межах строку звернення до адміністративного суду.
3. Види та значення судових викликів та повідомлень.
4. Зміст, вручення судових повісток про виклик.

Тема 7. Судові витрати, заходи процесуального примусу в адміністративному судочинстві.

Заняття 6. Судові витрати, заходи процесуального примусу в адміністративному судочинстві (2 год.).

І. Питання для обговорення:

1. Поняття і види судових витрат.

2. Витрати на професійну правничу допомогу.
3. Розподіл судових витрат.
4. Поняття і види заходів процесуального примусу.
5. Підстави та порядок застосування заходів процесуального примусу.

Тема 8. Забезпечення адміністративного позову.

Заняття 7. Забезпечення адміністративного позову (2 год.).

І. Питання для обговорення:

1. Підстави і види забезпечення позову.
2. Зміст і форма заяви про забезпечення позову.
3. Порядок розгляду заяви про забезпечення позову.
4. Скасування заходів забезпечення позову і відшкодування збитків, заподіяних забезпеченням позову.

Змістовий модуль 2. Позовне провадження в адміністративній справі.

Тема 9. Письмові заяви учасників адміністративної справи.

Заняття 8. Теоретико-правові положення щодо письмових заяв учасників адміністративної справи (2 год.).

І. Питання для обговорення:

1. Види та зміст заяв по суті справи.
2. Позовна заява та її зміст.
3. Документи, що додаються до позовної заяви.
4. Відзив на позовну заяву та його зміст. Відповідь на відзив.
5. Заперечення. Пояснення третьої особи щодо позову або відзиву.
6. Заяви з процесуальних питань.

Заняття 9. Складання письмових заяв учасників адміністративної справи (2 год.).

І. Питання для обговорення:

1. Підготовка та оформлення позовної заяви.
2. Складання відзиву на позовну заяву.
3. Складання відповіді на відзив.
4. Складання заяви з процесуальних питань.

Тема 10. Відкриття позовного провадження в адміністративній справі.

Заняття 10. Відкриття позовного провадження в адміністративній справі (2 год.).

І. Питання для обговорення:

1. Пред'явлення позову, залишення позовної заяви без руху та її повернення.
2. Відкриття провадження в адміністративній справі.
3. Поняття, мета та порядок здійснення підготовчого провадження.
4. Врегулювання спору за участю судді.
5. Відмова позивача від позову.
6. Примирення сторін.

Тема 11. Розгляд адміністративної справи по суті.

Заняття 11. Розгляд адміністративної справи по суті (2 год.).

I. Питання для обговорення:

1. Загальні положення розгляду справи по суті.
2. Відкриття розгляду справи по суті.
3. З'ясування обставин справи та дослідження доказів.
4. Судові дебати та ухвалення рішення.
5. Фіксування судового процесу.
6. Зупинення і закриття провадження у справі.
7. Залишення позову без розгляду.

Тема 12. Перегляд судових рішень в апеляційній інстанції.

Заняття 12. Перегляд судових рішень в апеляційній інстанції (2 год.).

I. Питання для обговорення:

1. Подання апеляційної скарги до суду апеляційної інстанції.
2. Відкриття апеляційного провадження.
3. Апеляційний розгляд адміністративної справи.
4. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги на судові рішення.
5. Судові рішення суду апеляційної інстанції.

Тема 13. Перегляд судових рішень в касаційній інстанції.

Заняття 13. Перегляд судових рішень в касаційній інстанції (2 год.).

I. Питання для обговорення:

1. Подання касаційної скарги до суду касаційної інстанції.
2. Відкриття касаційного провадження.
3. Касаційний розгляд адміністративної справи.
4. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду касаційної скарги.
5. Судові рішення суду касаційної інстанції та порядок їх прийняття.

Тема 14. Порядок виконання судових рішень в адміністративних справах.

Заняття 14. Порядок виконання судових рішень в адміністративних справах (2 год.).

I. Питання для обговорення:

1. Загальні питання виконання судових рішень в адміністративних справах.
2. Обов'язковість судових рішень.

3. Судові рішення, які виконуються негайно.
4. Порядок виконання судових рішень в адміністративних справах.
5. Відстрочення і розстрочення виконання, зміна чи встановлення способу і порядку виконання судового рішення
6. Поворот виконання судових рішень.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни «Адміністративне судочинство в Україні»

Найменування видів робіт	Розподіл годин	
	денна форма	заочна форма
Самостійна робота, год, у т.ч.:	34	74
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	4	2
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	6	2
Підготовка звітів з практичних робіт	-	-
Підготовка до поточного контролю	10	30
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	14	40

ПОЛІТИКА КУРСУ

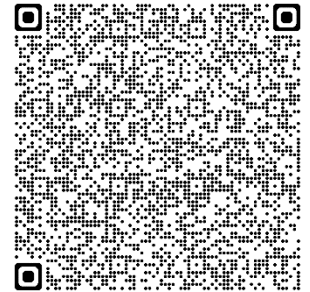
1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

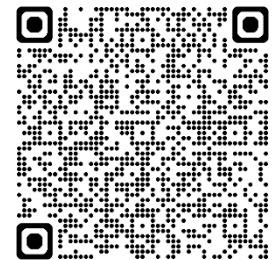
3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

4) щодо дотримання академічної доброчесності

“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#). “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

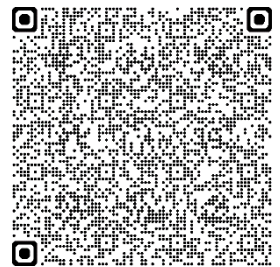
Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилення текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо, окрім виробничої необхідності. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання.

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

Під час вивчення навчальної дисципліни “Актуальні проблеми адміністративного права та процесу” студентам надається можливість перерахування неформальної освіти. До прикладу, із запропонованого переліку можна пройти сертифіковані (безкоштовні) курси на освітніх платформах, відтак сертифікат, який отримали під час навчання, — є підтвердженням засвоєння студентом окремих тем, що включені у зміст дисципліни.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Теми, які можуть бути перезараховані (за умови наявності сертифіката на ім'я та прізвище студента/студентки)	Перелік сертифікованих (безкоштовних) онлайн- курсів	Посилання на курс
Тема 10. Відкриття позовного провадження в адміністративній справі.	Вступ до медіації	https://vumonline.ua/course/mediation/
Тема 14. Порядок виконання судових рішень в адміністративних справах.	Виконавче провадження: поглиблений курс	https://study.ed-era.com/uk/courses/course/5144

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця в галузі публічного права.

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.	Словесні методи (лекція, розповідь, пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні презентації); інтерактивні методи (case study, дискусія, brainstorming, робота в команді (групах)).	Усний контроль, поточний контроль, екзамен
Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.	Словесні методи (лекція, розповідь, пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні презентації); інтерактивні методи (дискусія, мозковий штурм, робота в команді (групах)). <i>Додатково: написання тез, презентація на науковому заході.</i>	Усний контроль, поточний контроль, екзамен

Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.	Словесні методи (лекція, розповідь пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні презентації); інтерактивні методи (дискусія, мозковий штурм, робота в команді (групах)). <i>Додатково: написання тез, презентація на науковому заході.</i>	Усний контроль, поточний контроль, екзамен
Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.	Словесні методи (лекція, розповідь пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні презентації); інтерактивні методи (case study, дискусія, brainstorming, робота в команді (групах)).	Усний контроль, поточний контроль, екзамен

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Вид	Зміст	% від загальної оцінки	Бал	
			min	max
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	екзамен	40	25	40
Всього:		100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали – “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Критерії оцінювання:

«незадовільно»	Студент: володіє матеріалом лише на рівні елементарного розпізнавання окремих понять, не розуміє їх змісту (наприклад, плутає адміністративну юрисдикцію з підсудністю, не може пояснити, хто є учасниками адміністративного процесу чи що таке забезпечення позову); відтворює фрагменти окремих тем (загальних засад, доказів, строків, судових витрат тощо) уривчастими реченнями без розуміння логіки адміністративного процесу; не розуміє змісту та призначення ключових інститутів: відкриття провадження, розгляду справи по суті, апеляційного чи касаційного перегляду; не може пояснити порядок виконання рішень або відмежувати судові виклики від процесуальних строків; демонструє знання, що становлять незначну частину навчального матеріалу, та не може сформулювати навіть прості висновки.
«задовільно»	Студент: володіє матеріалом на початковому репродуктивному рівні, здатний за допомогою викладача відтворити значну частину змісту тем (загальні засади, юрисдикція, учасники, докази, строки, судові витрати, забезпечення позову тощо); може пояснити основні положення адміністративного судочинства (порядок відкриття провадження, розгляд справи, структура суду), але робить помилки, які потребують корекції викладача; за допомогою викладача здатний порівнювати та аналізувати окремі процесуальні інститути (наприклад, відмінність апеляції та касації, види письмових заяв, особливості заходів процесуального примусу); здатний зробити прості висновки та виправити типові помилки за підказкою викладача; демонструє розуміння основних категорій, але не системно, без глибокої логічної послідовності.

«добре»	Студент: здатний застосовувати норми КАС України у стандартних ситуаціях (обчислення процесуальних строків, визначення підсудності, визначення складу учасників справи, порядок подання позову чи апеляції); самостійно, але під керівництвом викладача, може систематизувати інститути адміністративного процесу (судові витрати, забезпечення позову, докази та доказування, судові виклики і повідомлення); уміє порівнювати процесуальні форми (апеляція - касація, відзив - пояснення - відповідь на відзив, підготовче - основне засідання); може аргументувати свою думку і наводити приклади з практики (помірного рівня складності), виправляє помилки; вільно володіє матеріалом основних тем і застосовує його для розв'язання стандартних процесуальних завдань (наприклад, порядок подання заяви про забезпечення позову, подання доказів, строки оскарження); демонструє вміння логічно структурувати відповідь, хоча інколи потребує уточнюючих запитань викладача.
«відмінно»	Студент: демонструє глибоке системне розуміння адміністративного процесу, здатний аналізувати та інтерпретувати норми КАС України самостійно; уміє використовувати здобуті знання у нестандартних процесуальних ситуаціях (ускладнені питання підсудності, поєднання вимог, поведінка суду при порушенні строків, особливі випадки доказування, складні питання забезпечення позову); виявляє початкові творчі здібності: критично оцінює судову практику, пропонує власні підходи до тлумачення норм, аргументує позицію, використовує додаткові джерела (постанови ВС, ЄСПЛ, наукові позиції); самостійно знаходить і використовує інформацію (наприклад, аналізує практику Великої Палати ВС для тем апеляції/касації чи виконання рішень); вміє конструювати повноцінні процесуальні моделі - від відкриття провадження до виконання рішення - та оцінювати їх відповідність принципам адміністративного судочинства; демонструє особисту позицію, здатний визначити напрями вдосконалення адміністративного процесу, вміє самостійно здобувати знання і посилювати свої компетентності.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24

бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно зі **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗА ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на екзамени без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Адміністративне право та адміністративний процес : повний курс : підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, А. Берлач та ін. ; за заг. ред. В. Галуцька, В. Феліка. 5-те вид. Одеса : Юридика, 2025. 700 с.
2. Адміністративно-судове процесуальне право України : підручник / [Д. В. Лученко, Ю. В. Георгієвський, М. І. Белікова та ін.] ; за заг. ред. проф. Д. В. Лученка. – Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2024. – 696 с.
3. Адміністративне право та адміністративний процес України в умовах воєнного стану: колективна монографія / В. Галуцько та ін. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 704 с.
4. Адміністративне право України. Адміністративне судочинство в Україні: навч. посіб. / І. М. Балакарева, М. І. Белікова, І. В. Бойко та ін.; за заг. ред. Н. Б. Писаренко. Харків: Право, 2019. 190 с.
5. Адміністративне судочинство : підруч. для здобувачів вищ. освіти / В. В. Мартиновський, Ю. В. Мех, В. Я. Настюк та ін.; за заг. ред. Р. В. Шаповала. З опорою на законодавство станом на 1 лип. 2023 р. Харків: Право, 2023. 432 с.
6. Адміністративно-правова реформа в Україні, за заг. ред. С. В. Петкова. Київ: КНТ, 2022. 180 с.
7. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галуцько та ін. Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
8. Адміністративний процес України : підручник / за заг. ред. Д. І. Йосифовича. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 500 с.
9. Адміністративний процес України: теорія, практика: підручник / М.І.Смокович, В.М. Бевзенко. Київ: Дакор, 2022. 1256 с.
10. Адміністративний процес : навч. посіб. / О. Ю. Салманова, А. Т. Комзюк, С. М. Гусаров та ін. ; за заг. ред. О. Ю. Салманової, А. Т. Комзюка. МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС. 2022. 412с.
11. Адміністративний процес України (у схемах) : навчальний посібник / М. М. Бурбика, М. В. Колеснікова, А. В. Солонар. Суми : Сумський державний університет, 2019. 108 с.
12. Кісіль З. Р., Швець Д.В., Кобко Є.В. Адміністративне право : навч. посіб. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 934 с.
13. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 35–36, 37. Ст. 446 (з наступ. змін. та допов.).
14. Конституція України від 28 червня 1996 року. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. ст. 141 (з наступ. змін. та допов.).

15. Писаренко Н. Б. Засади адміністративного судочинства (сучасний український контекст): монографія. Харків: Право, 2019. 248 с.

Додаткова література

16. Аблов Є. В. Адміністративне судочинство у справах, пов'язаних з проходженням публічної служби в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2020. 19 с.
17. Амельохін В.В. Адміністративне судочинство у справах про оскарження нормативно-правових актів України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2021. 15 с.
18. Бліхар М. Адміністративно-правові засоби захисту публічного інтересу. Юридичний вісник. 2021. №3. С.41-48.
19. Габуда А., Себунчак Ю. Проблеми реалізації принципу добросовісності і розсудливості. Приватно-правові та публічно-правові відносини: модернізація розвитку в умовах воєнного стану: збірник матеріалів І Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 18 жовтня 2024 року). Кропивницький: ДонДУВС, 2024. С. 356-358.
20. Габуда А.С., Проць Д.І. Законність і справедливість на терезах сучасного вітчизняного адміністративного судочинства. Теоретичні та практичні проблеми розвитку кримінального права і процесу : матеріали XIII Всеукраїнського науково-практичного семінару (м. Івано-Франківськ, 2 листопада 2024 рік). Івано-Франківськ : Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2024. С. 3-5.
21. Габуда А. С., Мельникович М.С. Невиконання рішень адміністративних судів: причини та шляхи подолання. Наукові перспективи. 2025. № 3 (57). С. 987-996.
22. Габуда А. С., Мельникович М.С. Експерт в адміністративному судочинстві України: процесуальний статус та форми залучення. Право і суспільство. 2025. № 2. С. 219-225.
23. Габуда А.С., Мельникович М.С. Функціонування адміністративно-правових норм у період воєнного стану: український контекст. Наше право. 2025. № 4. С. 46-51.
24. Дроботов І.С. До питання про види зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві. Право та державне управління. 2020. № 1. Т.1. С. 218–226.
25. Келеберда В.І. Стадії в адміністративному судочинстві в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2020. 25 с.
26. Крихтюк Р.М. Правові засади процесуального статусу сторін в адміністративному судочинстві: дис. кандидат. юрид. наук. Київ, 2019. 251 с.
27. Монаєнко А.О., Смирнова К.В. Застосування практики ЄСПЛ та суду ЄС на прикладі адміністративного судочинства. Юридична газета он-лайн. №8 (714). URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/zlovzhivannya->

- procesualnimi-pravami-v-administrativnomu-sudochinstvi.html#:~:text=%D0%97%B2 (дата звернення: 21.11.2023).
28. Поліщук В.Ю. Правосуддя і зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві: іноземний та український досвід. KELM (Knowledge, Education, Law, Management). 2020. № 5(33). Vol. 3. С. 216–221
 29. Поліщук В.Ю. Види зловживань процесуальними правами у адміністративному судочинстві. Правове забезпечення політики держави на сучасному етапі її розвитку : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 6–7 березня 2020 р. Харків : ГО «Східноукраїнська наукова юридична організація», 2020. С. 70–75.
 30. Поліщук В.Ю. Добросовісне використання процесуальних прав в адміністративному судочинстві та не зловживання ними: співвідношення понять. Право як ефективний суспільний регулятор : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 14–15 лютого 2020 р. Львів : Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2020. С. 87–92.
 31. Поліщук В.Ю. Зловживання процесуальними правами як категорія адміністративного процесуального права. Право і суспільство. 2020. № 6-2. Ч. 2. С. 112–119.
 32. Поліщук В.Ю. Зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2021. 206 с.
 33. Поліщук В.Ю. Критерії ідентифікації зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві. Юридичний бюлетень. 2020. № 17. С. 225–232.
 34. Поліщук В.Ю. Механізм запобігання та протидії зловживанню процесуальними правами в адміністративному судочинстві. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція». 2020. № 47. Т. 1. С. 147–152.
 35. Поліщук В.Ю. Необґрунтована заява про відвід судді як зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві. Держава та регіони. Серія Право. 2020. № 4(70). Т. 2. С. 48–54.
 36. Поліщук В.Ю. Прояв неповаги до суду як форма зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві. Теоретичні та практичні проблеми правового регулювання суспільних відносин : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 17–18 січня 2020 р. Харків : ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2020. С. 59–62.
 37. Положення про автоматизовану систему документообігу суду: Рішення Ради суддів України від 2 квітня 2015 року № 25, Наказ Державної судової адміністрації України 2 квітня 2015 року № 45. URL : <https://court.gov.ua/sudova-vlada/969076/polozhenniapasds/> (дата звернення: 21.11.2023).

- 38.Решота В. В. Англосаксонська модель адміністративної юстиції: монографія. Львів: СПОЛОМ, 2020. 180 с.
- 39.Рой О. В. Правові акти суб'єктів владних повноважень як предмет публічно-правового спору: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2019. 20 с.
- 40.Сибіга О.М. Юрисдикція адміністративних судів у сфері доступу до публічної інформації та термінологія національного законодавства. Право і суспільство. 2019. № 2. С. 115–118.
- 41.Сибіга О.М. Юрисдикція адміністративних судів щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядника публічної інформації: історія та сьогодення. Актуальні проблеми держави і права. 2019. № 82. С. 93–97.
- 42.Шолик А.М. Адміністративно-процедурне законодавство в Україні: становлення та систематизація: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя, 2021. 417 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 29.11.2024).
2. Податковий кодекс України Закон України від 2 грудня 2010 року. URL: № 2755-VI <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 29.11.2024).
3. Положення про Державну податкову службу України : затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-п> (дата звернення: 29.11.2024).
4. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 № 5076- URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17> (дата звернення: 29.11.2024).
5. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17 лютого 2022 року № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text> (дата звернення: 29.11.2024).
6. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17> (дата звернення: 29.11.2024).
7. Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19> (дата звернення: 29.11.2024).
8. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15> (дата звернення: 29.11.2024).
9. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17> (дата звернення: 29.11.2024).
10. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19> (дата звернення: 29.11.2024).

Адреса веб-сайту	Назва веб-ресурсу
1	2
www.president.gov.ua	Президент України
www.rada.gov.ua	Верховна Рада України
www.kmu.gov.ua	Кабінет Міністрів України
www.ccu.gov.ua	Конституційний Суд України
www.scourt.gov.ua	Верховний Суд
www.ombudsman.kiev.ua	Уповноважений Верховної Ради України з прав людини
www.rainbow.gov.ua	Рада національної безпеки та оборони України
www.minjust.gov.ua	Міністерство юстиції України
www.vru.gov.ua	Вища рада юстиції України
www.gp.gov.ua	Генеральна прокуратура України
www.cvk.gov.ua	Центральна виборча комісія України
www.uba.kiev.ua	Асоціація правників України
www.pravosud.org.ua	Українське правосуддя
www.nplu.kiev.ua	Національна парламентська бібліотека України
www.uamedia.visti.net/golos	Газета «Голос України»
www.uamedia.visti.net/uk	Газета «Урядовий кур'єр»
www.pravo.biz.ua	Електронна бібліотека з правознавства
www.pravo.org.ua	Центр політико-правових реформ
www.chitalka.info	Електронні підручники он-лайн/ Право
www.uapravo.org	Правовий журнал
www.nau.kiev.ua	Нормативні акти України - законодавство для практиків
www.cmlaw.com.ua	Юридична компанія «Чечель, Маллаєв та Партнери»
www.pravoved.com.ua	Спеціалізований ресурс для правників
www.lawyer.org.ua	Корпорація «Юриспруденція он-лайн»
www.legality.kiev.ua	Інститут проблем законодавства
www.khpg.org	Харківська правозахисна група
www.vybor.8m.com	Судові проблеми (інформація про судову систему, як поводитися в суді, як написати скаргу до Європейського Суду з прав людини)
www.pension.kiev.ua	Пенсійне забезпечення в Україні
legalpro.hypermart.net/konstsudl.html	Правовий захист (Рішення Конституційного Суду України)

www.uapravo.org	UApravo (Сайт корисної правової інформації: є методичні матеріали, закони, юридичні консультації тощо)
www.whoiswho.com.ua	«Хто є хто в Україні?» (Сайт пропонує необхідну контактну інформацію про органи державної влади. Надається довідкова інформація з номерами телефонів, адресами, біографіями чиновників тощо)
www.helsinki.org.ua	Українська Гельсінська спілка з прав людини
www.u21.org.ua	Юрист XXI століття
www.accent.kiev.ua	Політична та економічна інформація про Україну
www.coe.kiev.ua	Рішення Європейського суду
www.legal.com.ua	Інформаційно-пошукова система по законодавству